

Na úvod šiesteho ročníka časopisu Jazyk a kultúra

Internetový časopis Jazyk a kultúra vstupuje do svojho šiesteho ročníka. Vznikol ako časopis Lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra excelentnosti pri Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove s napojením na úvodný projekt Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra a jeho pokračovanie Dovybavenie a rozšírenie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra. Ponúkal preto možnosti publikovať v tých oblastiach výskumu, ktoré boli v súlade s vedeckými tematickými sekciami spomínaných projektov. Išlo o fonetickú a fonologickú, lingvokulturologickú, translátologickú vedeckú tematickú sekciu a o vedeckú tematickú sekciu jazyka masmédií a detskej reči. Tomuto základnému zameraniu časopis ostal verný a vyprofiloval sa ako v slovenských podmienkach jedinečný vedecký orgán, ktorého zameranie je hlavne filologické (lingvokulturologia, fonetika a fonológia, výskum detskej reči, preklad a tlmočenie, masmediálny výskum, lingvistika, literárna veda, slovenská literatúra a národné literatúry) s presahmi daných okruhov do kulturologie a umenovedy, a to v slovenskom jazyku, v slovanských jazykoch, v angličtine, nemčine a francúzštine. Jeho rubriky pokrývajú žánre charakteristické pre akademickú vedeckú komunikáciu: štúdie a články, recenzie a anotácie, správy a príležitostne aj preklady umeleckých a vedeckých textov. Je to teda časopis, ktorého ústredným a spájajúcim motívom sú fenomény obsiahnuté v jeho názve: JAZYK a KULTÚRA.

Napriek tomu, že doteraz vyšli v každom ročníku po štyri čísla časopisu, dovedna dvadsať – v piatom ročníku vo forme dvoch dvojčísel –, ide ešte stále o časopis mladý, ktorý si postupne utvára pravidlá svojho fungovania, a to aj v súvislosti so skončením základného obdobia pôsobenia projektov spomínaného centra excelentnosti.

Hlavným orgánom časopisu je redakčná rada, ustanovená z členov vedeckých tematických sekcií projektov centra, ktorá má v súčasnosti 19 členov. Členstvo v redakčnej rade je čestná, časovo neobmedzená a nehonorovaná funkcia. Na čele redakčnej rady je v súčasnosti hlavná redaktorka. Redakciu ďalej tvoria dve výkonné redaktorky a technická redaktorka. Úsilím redakcie je vyprofilovať internetový časopis Jazyk a kultúra ako štandardný vedecký časopis, čomu sa prispôsobujú aj pravidlá redakčnej práce. Redakčná rada na svojom zasadnutí 1. júna 2015 schválila Štatút časopisu Jazyk a kultúra, ktorý v desiatich paragrafoch ustanovuje základné zásady fungovania časopisu. Zachytáva doterajší úzus práce a obohacuje ho o ďalšie princípy, ktoré vyplynuli z nadobudnutých skúseností.

Súčasťou štatútu sú aj zásady recenzného posudzovania každého rukopisu, ktorý redakcia dostane na publikovanie. Na tomto mieste citujeme v kompletnom znení § 9 upravujúci zásady recenzného konania (zásady posudzovania rukopisov sú zverejnené aj v rámci elektronickej adresy časopisu):

§ 9 Posudzovanie rukopisov

1. Všetky príspevky prispievateľov, prijaté do redakcie, podliehajú formálnej kontrole a odbornému posúdeniu z hľadiska ich zamerania a odborného zamerania časopisu.

2. Posudzovanie rukopisov v redakcii JAK je obojstranne anonymné.
3. Anonymizáciu príspevkov i posudkov zabezpečuje výkonný redaktor.
4. Výkonný redaktor je výlučným sprostredkovateľom kontaktu medzi autorom a recenzentom/recenzentmi.
5. Hlavný redaktor je priebežne informovaný o redakčných prácach a má právo kedykoľvek zasahovať do recenzného konania a usmerniť ho podľa okolností a dohodnutých princípov recenzovania.
6. Do recenzného konania jednotlivých rukopisov nevstupujú členovia RR, ktorí neboli poverení posudzovaním. V prípade záujmu je možná ďalšia diskusia k príspevkom a k ich posudkom na schôdzach redakčnej rady časopisu.
7. Príspevky sa považujú za posúdené po doručení vypracovaného posudku (v prípade štúdií a článkov dvoch posudkov) do redakcie.
8. Výsledkom recenzného konania môžu byť tieto možnosti: vhodný na publikovanie (do rubriky), akceptovateľný po úpravách bez kontroly zo strany recenzenta, akceptovateľný po úpravách s kontrolou zo strany recenzenta, nevhodný na publikovanie. O výsledku recenzného konania rozhodujú výhradne posudky oprávnených (oficiálnych) recenzentov.
9. Príspevky a ich posudky sú pred definitívnym ukončením recenzného konania anonymné. (Kým nie je príspevok definitívne prijatý alebo odmietnutý, mená posudzovateľov a autorov sa neuvádzajú a v redakčnej komunikácii sa uvádzajú len názvy textov).
10. Príspevky na posúdenie sa rozdeľujú priamo na redakčných radách alebo elektronickou poštou. Pri rozdeľovaní príspevkov na RR si členovia vyberajú z predkladaných rukopisov na posúdenie podľa vlastného uváženia. V období medzi zasadaniami RR sa príspevky posielajú členom RR na posúdenie e-mailom po predbežnej dohode redakcie s recenzentom.
11. Redakcia JAK zabezpečuje posudzovanie príspevkov priebežne a oslovuje jednotlivých členov RR s požiadavkou na posúdenie podľa tematického zamerania príspevku, podľa momentálnej pracovnej vyťaženia recenzenta a iných okolností, ktoré redakcia zohľadňuje v záujme efektívnej prípravy textu pred publikovaním.
12. Príspevky určené do rubriky Štúdie a články posudzujú minimálne dvaja recenzenti. Príspevky ostatných rubriík posudzuje aspoň jeden recenzent.
13. V záujme nestranného, komplexného a kvalitného posúdenia je možné požiadať o recenzentský posudok aj odborníka z okruhu recenzentov, ktorí nie sú členmi RR, príp. iného odborníka. Výsledok tohto recenzovania má rovnakú platnosť ako posudky riadnych členov RR, pričom recenzovanie prebieha podľa rovnakých zásad. Oslovenie externého recenzenta schvaľuje hlavný redaktor.
14. Recenzent vypracuje recenzentský posudok vo forme predtlačeného formulára, ktorý mu zasiela redakcia časopisu elektronickou poštou. Recenzentský posudok môže byť vypracovaný v slovenskom, českom, anglickom alebo ruskom jazyku, čomu zodpovedajú jednotlivé jazykové verzie recenzentských formulárov.

Rukopisy posudzujú v súlade so svojím vedeckým zameraním členovia redakčnej rady časopisu bez nároku na honorár. Redakcia prostredníctvom členov redakčnej rady oslovila kolegov zo Slovenska aj zo zahraničia, ktorí sú ochotní pre náš časopis pracovať ako posudzovatelia rukopisov, a to aj napriek tomu, že aj v ich prípade ide o neuhonorovanú prácu.

Patrí im za to naša vďaka, lebo umožňujú postupne prejsť na taký úzus v redakčnej práci, aby každý rukopis štúdie a článku posudzoval jeden člen redakčnej rady a jeden externý posudzovateľ.

Úsilím redakcie je, aby recenzné konanie prebehlo čo najrýchlejšie, v súlade s časovými možnosťami recenzentov.

Redakcia od autorov a autoriek zároveň očakáva, že budú reagovať na prípadné poznámky z posudkov a poskytnú redakcii zdôvodnenú informáciu o tom, ktoré pripomienky akceptoval(a)/neakceptoval(a) a aké zmeny vo svojom texte urobil(a).

Redakcia časopisu by sa na tomto mieste chcela poďakovať všetkým autorom, ktorí prejavujú časopisu Jazyk a kultúra dôveru a výsledkami svojho výskumu prispievajú k rozširovaniu poznania v oblastiach spojených s jazykom a kultúrou. Dúfa, že aj naďalej zachovajú časopisu svoju priazeň.

Daniela Slančová

hlavná redaktorka